

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1940.

Första kammaren.

Nr 19.

Lördagen den 6 april.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Herr statsrådet *Westman* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 183, med förslag till lag med särskilda bestämmelser angående domstolarna och rättegången vid krig eller krigsfara m. m.

Herr statsrådet *Eriksson* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 182, angående anslag till anordnande av vissa farleder;
nr 187, angående lån av statsmedel för anordnande av skyddsrum;
nr 188, med förslag till viss ändring i gällande tulltaxa m. m.;
nr 189, angående reglering av sockernäringen i riket; och
nr 190, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägofred m. m.

Justerades protokollen för den 29 och den 30 nästlidne mars samt den 1 och den 2 innevarande månad.

Anmälades och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelser:
nr 121, till fullmäktige i riksbanken angående verkställd granskning av riksbankens styrelse och förvaltning;
nr 122, till fullmäktige i riksgäldskontoret angående verkställd granskning av riksgäldskontorets styrelse och förvaltning;
nr 123, till styrelsen för riksdagsbiblioteket angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning;
nr 124, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beräkning i vissa fall av anställningstid för pension enligt kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst; samt
nr 125, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för föreståndaren för Weibullsholms växtförädlingsanstalt H. A. K. Lamprecht och lärarinnan i kvinnlig slöjd i Sundbybergs skoldistrikt Augusta Pauline Walkendorff till viss tjänstårsberäkning för pension.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 126, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för stenarbetaren Karl Edvin Karlsson från skyldighet att till kronan utgiva viss ersättning;

nr 127, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare förstärkning av anslaget till frivilliga skytteväsendets befrämjande;

nr 128, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss omläggning av systemet för de värnpliktigas rullföring och redovisning m. m.; samt

nr 129, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående civiltekniska luftskyddsåtgärder vid statens kraftverksanläggningar.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 182 och 183 samt 187—190 blevo desamma på begäran bordlagda.

Herr *Gustavson, John*, avlämnade en av honom m. fl. undertecknad motion, nr 194, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till fraktlindring för kalk.

Motionen blev på begäran bordlagd.

Anmälades och bordlades

konstitutionsutskottets utlåtande nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar;

statsutskottets utlåtanden:

nr 7, angående regleringen för budgetåret 1940/41 av utgifterna under rikstatsens sjunde huvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet;

nr 67, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till kapitalinvestering för budgetåret 1940/41, avseende justitiedepartementets verksamhetsområde;

nr 68, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar för budgetåret 1940/41, avseende socialdepartementets verksamhetsområde;

nr 69, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar för budgetåret 1940/41, avseende finansdepartementets verksamhetsområde;

nr 70, i anledning av väckt motion om överlämnande till Blekinge musei- och hembygdsförbund av visst Karlskrona grenadjärregementes enskilda lägerkassa tillhörigt soldattorp m. m.;

nr 71, i anledning av väckt motion om anslag till priser åt uppfinnare av ny eller väsentligt förbättrad materiel för rikets försvar;

nr 72, i anledning av väckt motion angående eldaren vid Norrbottens artilleririkår E. S. Plantings löneklassplacering;

nr 73, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronan tillhöriga markområden;

nr 74, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående indragning av de med universitetsprofessorerna i praktisk teologi förenade prebendena;

nr 75, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse på Strängnäs stad av Kungl. Maj:t och kronan tillkommande rätt till visst markområde i Strängnäs m. m.;

nr 76, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till om- och tillbyggnad av ekonomibygnaderna vid dövtumskolan å Broby gård m. m.;

nr 77, i anledning av väckta motioner om ändrad ordning beträffande tillsynen över statens sinnesslövärd;

nr 78, i anledning av väckt motion om inarbetande av familjetillägg i det statliga lönesystemet;

nr 79, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av medel till utrustning av statens anstalt för själsligt abnorma manliga skyddshemselever;

nr 80, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till statens transportkommission; samt

nr 81, i anledning av väckt motion om järnförädlingsanläggningar i Norrtälje och Hargshamn;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 4 och 5 §§ tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316), m. m.;

nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande att förordna om uttagande av viss tilläggstull å druv- och stärkelsesocker m. m.;

nr 9, i anledning av väckt motion om vissa ändringar i gällande tullsatser för råglas;

nr 10, i anledning av väckt motion om sänkning av tullen å visst slag av pegamoid;

nr 11, i anledning av väckta motioner om tull å rundvirke och sågvaror av bok;

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt uppskov med ikraftträdandet av föreskriven skatt å motorsprit;

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning av statsmedel för taxeringsarbete i Stockholms stad för tiden 1 oktober 1940—30 september 1941;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med särskilda bestämmelser rörande mantalsskrivningen för år 1941 i anledning av folkräkningen den 31 december 1940;

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 171, i vad densamma avser förslag till lag med visst tillägg till lagen den 28 september 1928 (nr 377) om skogsaccis jämte i ämnet väckta motioner; samt

nr 16, i anledning av väckt motion om ändring av 56 § i lagen om vägdistrikt;

bankoutskottets utlåtanden:

nr 18, i anledning av väckta motioner om provisorisk pensionsförstärkning åt pensionerade befattningshavare i statens tjänst m. m.; samt

nr 19, i anledning av väckta motioner om utredning rörande höjd pensionsålder för statsanställda m. fl.;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 17, i anledning av väckta motioner angående upphävande av lagen om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän;

nr 18, i anledning av väckt motion om en ny, mänskligare syn på problemet psykiatrin och rättskipningen;

nr 19, i anledning av väckta motioner om laga lapprikisdagar vart fjärde år samt om utvidgning av lapparnas självbestämmanderätt;

nr 20, i anledning av väckt motion om återställande av tidigare lag om koncession på högst 40 år för framdragande av kraftledning; samt

nr 21, i anledning av väckt motion om återställande av tidigare förbud för inmutningar å kronojord i de tre nordligaste länen;

nr 22, i anledning av väckt motion angående viss ändring i lagen om aktiebolag;

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 39 § lagen den 23 oktober 1914 (nr 325) om krigsdomstolar och rättegången därstädes;

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.; samt

nr 25, i anledning av väckt motion angående utredning om vissa ändringar i lagen om adoption m. m.;

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 13, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om skyldighet att avverka ved till avsalu, m. m., dels ock i ämnet väckta motioner, såvitt propositionen och motionerna hänvisats till lagutskott; samt

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ersättning av statsmedel i vissa fall för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsåtgärd, m. m.; ävensom

första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtanden:

nr 1, i anledning av väckt motion angående tydliggörande av namnunderskrifter å expedition från offentlig myndighet;

nr 2, i anledning av väckt motion om införande av så kallad sommartid; samt

nr 3, i anledning av väckt motion om utredning rörande åskskydd för landsbygdens behov.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.16 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 9 april.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Herr statsrådet *Möller* avlämnade

dels Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 184, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 31 mars 1938 (nr 90) om förfoganderätt för luftskyddets behov;

nr 185, med förslag till förordning om värnskatt för budgetåret 1940/41;

nr 186, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 370) om särskild skatt å förmögenhet;

nr 191, angående ändrad användning av ett för budgetåret 1937/38 till lån till svenska diakoniss-sällskapet för om- och tillbyggnadsarbeten vid skyddshemmet Sjötorp anvisat anslag;

nr 192, angående anslag till statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes: vissa byggnadsarbeten;

nr 193, med förslag till förordning om särskild ersättning i vissa fall för skada till följd av olycksfall vid flygning;

nr 194, angående åtgärder för utbildning av viss ersättningspersonal; samt

nr 195, angående avlönings- och statsbidragsbestämmelser i anledning av undervisningens inställande till följd av bränslebrist m. m.;

dels ock Kungl. Maj:ts skrivelse nr 196, angående muntligt meddelande till riksdagen i viss fråga.

Av nämnda kungl. skrivelse, som nu föredrogs, inhämtades att Kungl. Maj:t prövat lämpligt att i den i § 56 riksdagsordningen stadgade ordning göra riksdagen meddelande i viss fråga av sådan beskaffenhet, som i sagda paragraf avsåges, att Kungl. Maj:t förordnat, att meddelandet skulle framföras i första kammaren av ministern för utrikes ärendena Chr. E. Günther och i andra kammaren av statsministern P. A. Hansson, samt att Kungl. Maj:t bestämt, att kamrarnas sammanträden i här avsedda fall skulle hållas inom lyckta dörrar.

Herr **talmannen** yttrade: I anslutning till den nu föredragna skrivelsen får jag meddela, att det plenum, som skall hållas för mottagande av angivna meddelande, kommer att utsättas till i afton klockan 8.

På sedermera gjord proposition beslöts att ifrågavarande kungl. skrivelse skulle läggas till handlingarna.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Med återopande av närslutna läkarintyg får jag härigenom anhålla om ledighet från riksdagsgörömlen under tiden från och med den 9 till och med den 30 innevarande april månad.

Ulriksdal den 9 april 1940.

Sam Larsson.

Härmed intygas, att generaldirektör *Sam Larsson* på grund av sjukdom är förhindrad deltaga i riksdagsarbetet under tiden 9—30 april.

Stockholm den 9 april 1940.

Alf Westergren,
med. dr.

Den begärda ledigheten beviljades.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 182, angående anslag till anordnande av vissa farleder.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 183, med förslag till lag med särskilda bestämmelser angående domstolarna och rättegången vid krig eller krigsfara m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 187, angående lån av statsmedel för anordnande av skyddsrum.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 188, med förslag till viss ändring i gällande tulltaxa m. m.

Föredrogs Kungl. Maj:ts proposition nr 189, angående reglering av socker-
näringen i riket.

Propositionen hänvisades, såvitt angick anvisande av ett förslagsanslag till statens sockernämnd, till statsutskottet samt i övrigt till bevillningsutskottet.

Föredrogs Kungl. Maj:s proposition nr 190, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägofred m. m.

Propositionen hänvisades, såvitt angick förslaget till lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägofred, till behandling av lagutskott samt i övrigt till jordbruksutskottet.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet den av herr *Gustavson, John*, m. fl. väckta motionen, nr 194, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till fraktlindring för kalk.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran konstitutionsutskottets utlåtande nr 9, statsutskottets utlåtanden nr 7 och 67—81, bevillningsutskottets betänkanden nr 7—16, bankoutskottets utlåtanden nr 18 och 19, första lagutskottets utlåtanden nr 17—25, andra lagutskottets utlåtanden nr 13 och 14 samt första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtanden nr 1—3.

Herr **förste vice talmannen** erhöll på begäran ordet och anförde: Jag får hemställa, att kammaren måtte besluta, att andra lagutskottets utlåtande nr 13 skall på morgondagens föredragningslista uppföras närmast före bevillningsutskottets betänkande nr 15.

Denna hemställan bifölls.

Föredrogos och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 184—186 och 191—195.

Herr *Lindhagen* väckte en motion, nr 195, med förslag att de svenska malmfyndigheterna endast stå till buds för fredliga behov i världen, men för krigsrustningsändamål blott för stärkande av Nordens och andra småstaters försvarsbehov.

Motionen blev på begäran bordlagd.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.17 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 9 april.

Kammaren sammanträdde kl. 8 e. m.; och dess förhandlingar försiggingo inom lyckta dörrar.

Företogs det i Kungl. Maj:ts skrivelse nr 196, angående muntligt meddelande till riksdagen i viss fråga, avsedda ärendet.

Ordet lämnades till hans excellens herr ministern för utrikes ärendena *Günther*, vilken framförde det i den kungl. skrivelsen avsedda meddelandet.

Härefter ägde en kortare överläggning rum.

Kammarens sammanträde avslutades kl 8.45 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.
